ARCHIVUM ANATOLICUM (ArAn)	17/2	2023	351-369

İKŪPPĪ-AŠŠUR ARŞİVİ (Kt. 90/k 429-523) VE ARŞİVDEN YAYINLANMAMIŞ ÜÇ TABLET

Ömer KAHYA[*]
Faruk AKYÜZ[**]

Makale Bilgisi | **Article Info**
Başvuru: 07 Kasım 2023 | Received: November 07, 2023
Kabul: 21 Kasım 2023 | Accepted: November 21, 2023
Makale Türü: Araştırma Makalesi

Öz

Bu çalışmada Kültepe'de 1990 yılı kazılarında bulunan İkūppī-Aššur'a ait arşiv ve daha önce yayınlanmamış üç tablet tanıtılmıştır. Muhtemelen 1989'da bulunan aynı kişiye ait arşivin devamı niteliğindeki 94 tablette kayıtlı şahıs adları tablo olarak, tabletlerin içeriği ise özet şeklinde burada sunulmuştur. İlk defa burada yayınlanan tabletlerden 437 ve 439 alıcısı İkūppī-Aššur olan mektuplardır. 432 ise şahıs adları içermeyen, muhtemelen bir mektubun ya da şahitler huzurunda verilmiş ifadelerin kaydedildiği bir belgenin devamıdır.

Anahtar Kelimeler: *Kültepe, Kaniš, İkūppī-Aššur Arşivi, Kt. 90/k.*

Archive of Ikūppī-Aššur (Kt. 90/k 429-523) and Unpublished Three Tablets from the Archive

Abstract

In this study, the archive of İkūppī-Aššur, found during the 1990 excavations in Kültepe, is introduced and three previously unpublished tablets are introduced here for the first time. The personal names recorded in the 94 tablets, which are probably a continuation of the archive belonging to the person bearing the same name found in

[*] Öğr. Gör. Dr., Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri Bölümü, Sumeroloji Anabilim Dalı, kahyao@ankara.edu.tr; ORCID: 0000-0003-2760-5133.

[**] Dr. faruk.akyuz.gazi@gmail.com ORCID: 0000-0003-1132-8653.

1989, are presented here as a table, and the content of the tablets are presented here in summary form. Of the tablets published here for the first time, Kt. 90/k 437 and 439 are letters addressed to Ikūppī-Aššur. Kt. 90/k 432 is a document that does not contain personal names but is probably supplement a letter or a record of witnessed depositions.

Keywords: *Kültepe, Kaniš, Archive of İkūppī-Aššur, Kt. 90/k.*

Giriş

1990 yılında Kültepe *kārum* alanında yürütülen kazılarda 365 tablet ve zarf parçası ele geçirilmiştir. Bunlardan, Puzur-İštar'ın oğlu Šumī-abīya ve İddin-abum'un oğlu Aššur-mutabbil'e ait olanları kapsayan 242 tablet 1997 yılında yayınlanmıştır.[1] Yayın hakkı S. Çeçen'e verilen tabletlerin (90/k 429-523), 2020 yılında S. Çeçen ve bu makalenin yazarlarının hazırladığı bir projeyle yayınlanması amaçlanmıştı. Bu kapsamda 25-26 Kasım 2020 tarihlerinde tablet ve zarfların fotoğraflama çalışmaları yapılmış, proje yürütücüleri tarafından okunan tabletlerin de kollasyon/karşılaştırma çalışmaları 22 Mart 2021 tarihinde tamamlanmıştır.[2] Çalışmalar sonucunda elde edilen bilgilere göre 94 yazılı belgeden müteşekkil arşiv, mektup (26 adet), zarf parçaları (19 adet) ve çeşitli belgelerden oluşmaktadır.[3] Bunlardan bazılarının içeriği tespit edilemeyecek kadar kırık durumdadır. Zira Tahsin Özgüç bu arşivi "*temellerine kadar tahrip edilmiş arşiv*" olarak tanımlar.[4] 1990 yılının ikinci arşivini oluşturan bu arşivdeki 26 mektubun 14'ünde alıcı 5'inde de gönderen kişi olarak toplam 19'unda İkūppī-Aššur ismi kayıtlıdır. Böylece arşivdeki tabletlerin önemli bir kısmının İkūppī-Aššur 'a ait olduğu söylenebilir. İkūppī-Aššur'un gönderdiği mektupların alıcıları, Azupia ve Ra… (Kt. 90/k 436), Aššur-rēsī, Aššur-bāni, Mannum-balum-Aššur (Kt. 90/k 443) Hašui ve Šū-Aššur (Kt. 90/k 449) Šū-Suen (Kt. 90/k 458) Šamaya (Kt. 90/k 482) isimli şahıslardır.

---

1 TPAK 1; Michel, Cecile. *Old Assyrian bibliography of cuneiform texts, bullae, seals and the results of the excavations at Aššur, Kültepe/Kaniš, Acemhöyük, Alişar and Boğazköy*. Leiden: Nederlands Instituut voor het Nabije Oosten, (2003), 105.

2 Arşivin yayın hakkı üzerinde olan Prof. Dr. S. Çeçen'e bu çalışmayı yapmamız için verdiği destek ve izin için teşekkür ediyoruz.

3 Bu tabletler içerisinden sadece Kt.90k/504 numaralı metin yayınlanmıştır. Bkz. Çeçen, Salih – Kahya, Ö. "Kutsal Nesneler: Kült Eşyalarının Listelendiği Bir Kültepe Tableti (Kt 90/k 504)", *Prof. Dr. Sebahattin Bayram Armağanı: Eskiçağ Tarihi Yazıları*, Eds. Kılıç, Y., Kuzuoğlu, R., Akkuş-Mutlu, S., Kahya, Ö, Çizgi Kitabevi, (2023), 93-104.

4 TPAK, s. 5.

İkūppī-Aššur'a mektup gönderenler:

Tablo 1

Belge no Kt. 90/k	Gönderen(ler)	Alıcı(lar)
433	Šū-İštar ve Aššur-mālik	İkūppī-Aššur
434	Erbima	İkūppī-Aššur, Aššur-mālik
435	Kurama	İkūppī-Aššur
437	İnbi-İštar	İkūppī-Aššur
439	Aššur-mālik, Mannum-balum-Aššur	İkūppī-Aššur
441	Enna-Aššur	İkūppī-Aššur
444	Aššur-taklāku	İkūppī-Aššur
454	Abubu	İkūppī-Aššur, Šū-Suen
457	İdī-Kubim	İkūppī-Aššur
467	[…]	İkūppī-Aššur
473	Šū-Enlil	İkūppī-Aššur
475	*ṭupšarrum*	İnbi-İštar, İkūppī-Aššur, Aššur-mālik
478	Puzur-Aššur - Šū-Enlil	İkūppī-Aššur
523	İdi-Aššur	İkūppī-Aššur

İkūppī-Aššur ismi sadece tek bir yerde (90/k 453:18) İlia'nın oğlu olarak kayıtlıdır. Fakat bu kimsenin arşiv sahibi İkūppī-Aššur olduğunu söylemek için yeterli bir kanıt olmadığı gibi özellikle baba adıyla kaydedilmesi onun aynı ismi taşıyan başka bir kimse olduğunu gösterir. Tabletlerde İkūppī-Aššur'un baba adının geçmemesi ve herhangi bir tarihleme (*līmum*) yapılmamış olması, arşiv çalışmasını ve şecerenin tespitini zorlaştırmıştır.

Fotoğraf 1: 90/k 429-523 Arşivinden bir grup tablet (Foto. F. Akyüz)

Burada ele alınan tabletler ve 1989 yılında bulunan tabletler içerisinde henüz yayınlanmamış bir grup tablet (89/k 191-274) İkūppī-Aššur'a aittir. TPAK'ın ön sözünde Özgüç 1990 arşivinin Kaniš Kārumu'nun LVII-LX/132-134 plan karelerinde, kuzey-güney istikametinde devam eden sokağın doğusunda, 1989'da ortaya çıkarılan arşivlerin karşısındaki mahallede açığa çıkarıldığını söylemektedir. Bu sebeple 1989 senesinde ortaya çıkarılan İkūppī-Aššur'a ait tabletler incelenmeden bu tüccara ait arşivin her yönüyle değerlendirilmesi mümkün görünmemektedir.[5]

Şekil 1: İkūppī-Aššur arşivinin bulunduğu ev (LVIII-LIX-132 plan kare) Hertel, 2014: Fig. 5'ten ayrıntı.

İkūppī-Aššur Arşivinden Yayınlanmamış Üç Tablet

Burada ilk defa yayınlanan belgeler, arşivdeki tabletler arasında görece daha iyi durumda olmaları, yeni ve özgün ifadeler içermeleri bakımından tercih edilmiştir. Bunlardan Kt. 90/k 432 numaralı metinin, bir mektubun ya da şahitler huzurunda verilen ifadelerin kaydedildiği bir belgenin devamı olduğu anlaşılmaktadır. Herhangi bir şahıs adının yer almaması ve arşiv içerisinde bu konuya temas eden bir başka belge bulunmaması sebebiyle İkūppī-Aššur'un mevzu bahis olayla bağlantısının olup olmadığı tespit edilememiştir. Kt. 90/k 437 ve 439 numaralı tabletler ise İkūppī-Aššur'a gönderilen mektuplardır. İlk mektup İkūppī-Aššur'un kardeşi olduğunu düşündüğümüz İnib-İštar tarafından yazılmıştır. Nitekim arşiv dışında da İnib-

[5] Yine TPAK'ın önsözünde 1989 yılında bulunan İkūppī-Aššur'a ait arşiv doktora tezi çalışmaları kapsamında Y. Kawasaki'ye verildiği belirtilir.

İštar ile İkūppī-Aššur arasındaki yazışmalara örnekler bulunmaktadır.[6] Bunlardan BIN 4, 76'da İnib-İštar, İkūppī-Aššur ve Ṭāb-ṣilla-Adad'a Aššur-mālik ile ilgili durumu duyduğunu ve gümüş için endişelendiğini söylemektedir. İnib-İštar'ın duyduğu haber, muhtemelen Kt. 90/k 439 nolu mektupta Anina'nın oğlu Aššur-mālik'in ölüm haberi iletilmektedir. Bu mektup Aššur-mālik ve Mannum-balum-Aššur tarafından İkūppī-Aššur'a gönderilmiştir ve Anina'nın oğlu Aššur-mālik'in ölümü üzerine gerçekleştirilen hukuki süreçleri içermektedir.

Kt 90/k 432

Herhangi bir şahıs adı bulunmayan belgenin İkūppī-Aššur ve/veya ailesi ile bağlantılı olduğu düşünülebilir. Kumaşlarla alakalı belge, kaçakçılık olayını ihtiva etmesi nedeniyle dikkat çekicidir. Belgede karşı tarafın kumaşları bırakmadığını iddia etmesi halinde onu, kaçakçılık yaptığı için şikâyet edeceğini ve bu durumda bekçilerle yüzleşmek zorunda kalacağını söyleyerek tehdit etmektedir. Kumaşları onda bıraktığına dair tanrıları şahit göstermektedir.

a-na-ku 1 *ma-na* KÙ.BABBAR
ni-qí-am a-ta-ad-na-kum?
um-ma a-ta-ma
be-li a-ta a-ṣé-er
5 *hu-bu-ul a-bi*$_4$*-a ù*
ší-im TÚG-*ba-tí-kà a-ta-ba-al*
a-šu-mì nu-a-im
pá-zu-ra-ku-ma iš-tí-ká
[*l*]*á a-na-me-er i-na*
10 [*š*]*a-ni-im u*$_4$*-mì-im*
K. [*x*]-*tù*?-*ra-am i-n*[*a*]
[*x*]-*ni-a ta*?-[*x*]-*ka*[*m- x*]
A.y. [*š*]*a* 1 ½ TÚG *ù* 4 *ma-na*
lá a-dí-na-ku-ni >*i-na*<
15 *i-ṣé-r*[*i*]-*kà* / *am-tù-qú-ut*
šu-ma lá [*a*]-*dí-na-ku-ma*
i-ṣé-ri-kà am-qú-ut
[*A*]-*šur ú i-lu a-wi-li*

[6] BIN 4, 76; CCT V, 2a; KTH 13; ICK 4, 700a. İnib-İštar'ın vekillerine yazdığı KUG 50 nolu mektupta yine İkūppī-Aššur'dan bahsetmektedir.

a-mì-ú-tim li-ṭù-lá-ni
20 *šu-ma a-ta ta-ki-ir-ma*
ma-ṣa-ra-tim
K. IGI *a-wi-li ta-*[*ta*]*-wa*
A-šur ^{d}IM *ú i-lu*
a-wi-lim / ZA-*x-ká*[?]
S.k. 25 *še-bi-lá-ma lá a-*[*x x x*]
[*x*]*-ma-lá*

Tercüme:

1-2 Ben 1 mina gümüşü adak olarak sana verdim.

3 Sen şöyle söyledin:

4-12 "Sen beyimsin! Babamın borcunun yanı sıra kumaşlarının bedelini de getireceğim. Ben bir yerlinin adına kaçakçılık yapıyorum. (Bu sebepten) seninle görüşmedim. Bir başka günde ..."

13-17 Sana vermediğim 1 ½ (parça) kumaşa gelince, (onları) sende bıraktım, eğer sana vermediysem nasıl sende bıraktım.

18-19 Tanrı Aššur ve o adamların (kişisel) tanrıları bana şahit olsun!

20-22 Eğer (onları bıraktığımı) inkâr edersen adamların huzurunda bekçilerle konuşacaksın/tartışacaksın!

23-24 Tanrı Aššur, Adad ve adamın kişisel tanrısı (benim şahidimdir).

24-26 ...nı bana gönder ve ...

Açıklamalar:

2) *a-ta-ad-na-kum* yazılışı *tadānu* fiilinin I. kalıp perfektum 1. t.ş. çekimi olmalıdır. Aslında *attaddinakum* olarak yazılmalıdır ve metindeki gibi bir ses düşmesi beklenmemektedir. Benzer bir form TC 1, 32: 44'te *šu-ma lá a-ta-d-na-kum* şeklinde geçmektedir ve burada da I. kalıp perfektum olarak değerlendirilmesi uygun olacaktır.

8) *pá-zu-ra-ku*, Kültepe metinlerinde II. kalıpta "kaçakçılık yapmak" karşılığına gelen *pazāru* fiilinin II. Kalıp 1. t.ş. statif formudur. Genellikle prez., pret., ve prek. çekimleri ile karşılaşılan fiilin bu formu ile ilk defa burada karşılaşılmaktadır. Metinde adı belirtilmeyen kişi, bir yerli için kaçakçılık yaptığından bahsetmektedir. Muhtemelen muhatabına yanına gelememe gerekçesi olarak yaptığı bu yasadışı işi öne sürmektedir. CCT V, 39b: 9-13'ten ise buradakinin aksine bir yerlinin adı belirtilmeyen bir tüccar için kalay kaçakçılığı yaptığını öğrenmekteyiz.

Metinde bahsedilen kaçakçılık olayının bir yerli ile bağlantılı olduğu açıktır. Fakat İkūppī-Aššur ve ailesinin de kaçakçılık faaliyetlerinde

bulunduğunu gösteren İkūppī-Aššur, Atata, Aššur-mālik ve Šū-İštar'a İnib-İštar tarafından yazılan mektup (KTH 13) dikkat çekicidir. Belgenin İkūppī-Aššur arşivi ile prosopografik bağlantıları oldukça güçlüdür. Çoğunlukla kumaş ticareti yaptığı anlaşılan İkūppī-Aššur ve ailesinin, KTH 13'ten anlaşıldığına göre ticaret sürecinde vergiden kaçmak için kaçakçılığa başvurduğu söylenebilir. Nitekim Asurlu tüccarların kaçakçılık faaliyetleri onların mektuplaşmalarından bilinmektedir. Yerel otoritelerinde kaçakçılığı önleme adına muhafızlar/bekçiler görevlendirdikleri ve kaçakçılığın tespiti durumunda mallara el konulması, ticaretin kısıtlanması ve tüccarların alıkonması gibi ağır ve caydırıcı cezalara başvurdukları bilinmektedir.[7]

15, 17) "Düşmek, çökmek; gelmek, varmak; kalbe girmek, tesiri olmak; başa gelmek; birine (hisse, kâr veya zarar olarak) düşmek, payına düşmek; hücum etmek, saldırmak"[8] gibi birçok karşılığı bulunan *maqātu* fiilinin burada hangi anlamıyla kullanıldığı açık değildir. Gümüşten bahsedildiği için "payına düşmek" anlamı uygun görünse de bu şekilde kullanıldığında özne gümüş ya da herhangi bir emtia olduğundan 3.t.ş. bir çekimle karşılaşılmaktadır. Burada fiilin 1. t.ş. çekimleri söz konusu olduğu için hem de metnin akışına uygun olmadığından "payına düşmek" anlamı tercih edilmemiştir. "Sana geldim" ya da "sende kaldım" ya da kumaş ve gümüş nesne olarak düşünülürse "(kumaşı ve gümüşü) sana getirdim/bıraktım" gibi anlamlar teklif edilebilir. Larsen, KT VI-a, 171: 9-11'de ve 18-19'da geçen benzer ifadelerin yer aldığı cümleleri "8 kumaş için İlī-bāni bana *saldırdı*"[9], "Hizmetçiye herhangi bir sebepten *saldırmayacak*."[10] şeklinde tercüme etmiştir. Ancak ilk cümlede kumaşlar nesne konumundadır ve cümleyi "8 (parça) kumaşı bana getirdi/bıraktı" olarak tercüme etmek bağlama daha uygundur. Sonrasında gelen cümleler de bu teklife uygun görünmektedir ve metnin *maqātu* ile ilgili kısmı şu şekilde değerlendirilebilir: KT VI-a, 171: "8 (parça) kumaşı İlī-bāni bana getirdi/bıraktı, İlī-bāni için (onları) saydık. O, Aššur-mālik için onları saydı ve bir üst paketini Aššur-mālik ayrılmadan önce bıraktı ve İlī-bāni onu aldı (fakat[?]) hizmetçiye getirmeyecek/hizmetçide bırakmayacak".[11] Bu değerlendirme dikkate alındığında metnimizdeki *i-ṣé-ri-kà am-tù-qu-ut/am-qù-ut* tabiri "(gümüşü ve kumaşı) sende bıraktım" olarak tercüme edilebilir.

---

7 Gökçek, L. Gürkan. "Çivi Yazılı Tabletlere Göre Eski Anadolu'da Vergi Uygulamaları ve Kaçakçılık (M.Ö. ± 1975-1750)", Akademik Bakış, 2/4, (2009), 151-154.

8 Balkan, Kemal. *Mama Kralı Anum-Hirbi 'nin Kaniş Kralı Warşama ya Gönderdiği Mektup,* TTKY, VII. Seri No. 31 Ankara, (1957),. 12-15; CAD M/I, 240 vd.

9 KT VI-a, 171: 9-11) 8 TÙG.HI.A *Ili₅-ba-ni a-ṣé-ri-a im-tù-qú-ut*.

10 KT VI-a, 171: 18-19) *i-ṣé-er ṣú-ha-ri-im lá i-ma-qú-ut*.

11 KT VI-a, 171: 9-19) 8 TÙG.HI.A *Ili₅-ba-ni a-ṣé-ri-a im-tù-qú-ut* TÙG.HI.A *a-na Ili₅-ba-ni ni-im-nu-ma šu-ut a-na A-šur-ma-lik im-nu-šu-nu* 1 *e-li-tám A-šur-ma-lik i-na pá-ni wa-ṣa-i-šu e-zi-ma Ili₅-ba-ni il₅-qé-ší i-ṣé-er ṣú-ha-ri-im lá i-ma-qú-ut*.

"Düşmek, gelmek" anlamları çerçevesinde *maqātu* fiili bir nesne aldığında "(bir şeyi birine) düşürmek/bırakmak" ya da "(bir şeyi birine) getirmek" şeklinde çevrilmesi uygun olacaktır.

18-19) Metinde olduğu gibi tanrıları şahit tutmak için "görmek, bakmak" anlamlarındaki *naṭālu* ve *dagālu* fiilleri kullanılmaktadır. Kültepe metinlerinde tanrılarla *idā'um* "bilmek", *nadā'um* "reddetmek" ve *karābu* "dua etmek" gibi çeşitli fiiller de kullanılmaktadır.[12] St. 24'te "Aššur, Adad ve adamın kişisel tanrısı"ndan sonraki kısımdaki işaretler ve kalıntılar (ZA-*x*-*kà*) bu fiillerle ilişkilendirilememiştir ve burada sonraki satırda geçen *šūbulu* "göndermek" fiilinin nesnesi beklenmelidir.

Kt 90/k 437

Arşiv içerisinde İkūppī-Aššur'un babasıyla ilgili tek bahis bu belgede yer alır. İkūppī-Aššur ve İnib-İštar'ın buradaki ifadelerden kardeş oldukları anlaşılmaktadır. Nitekim yukarıda bahsedilen iki ismin de yer aldığı mektuplar bu hususu destekleyici niteliktedir. Tablette mektup yazarının dışında, en az iki kişiye daha ait sözler dolaylı aktarımla verilmiştir. Fakat hangi sözün nerede başladığı ve kime ait olduğu, belge içeriğinin anlaşılamaması ve olayın geçmişinin bilinememesi sebebiyle biraz muğlak kalmaktadır.

a-na I-ku-pí-A-šùr
qí-bí-ma um-ma In-bi$_4$-Ištar-ma
mì-nam ša ta-áš-pu-ra-ni
um-ma a-ta-ma TÚG.HI.[A]
5 *ša È-lí-a ú-ba-lá-ku-ni*
me-eh-ra-sú-nu KÙ.BABBAR
šé-bi$_4$-lam-ma ú a-na
A-lim^{ki} *lá-li-ik-ma*
e-en$_6$ A-lim^{ki} *ú be-lí-a*
10 *lá-mu-ur* / *e* IZ-*ma*
K. KÙ.BABBAR *ša li-bi$_4$-kà*
a-pu-na-ma
A.y. KÙ.BABBAR *lu-šé-bi$_4$-lá-kum*
a-na KÙ.BABBAR ⌜*x*$^{?}$⌝ *ta-ta-kà*$^{?}$
15 *a-sú-ri a-bi$_4$-i i-na*

[12] Veenhof, Klass, R. "The Family God in Old Babylonian and Especially in Old Assyrian Sources", *Revue d'Assyriologie et d'archéologie orientale*, 112 (2018), 63-64.

A-lim[ki] *e iš-me-ma*
um-ma šu-ut-ma ki-ma a-bi-a
a-na A-lim[ki] *a-lá-ki-im*
ú a-na ša-ni-ú-tim
20 *me-eh-ra-tim ta-ta-na-dí-in*
mì-ma KÙ.BABBAR *lá ú-šé-ba-lá-kum*
sú-ha-ar-kà šu-up-ra-ma
TÚG.HI-*tì-kà a-ší-mì-im*
li-ta-dí-in a-na-ku
25 TÚG.HI-*tì-a lá e-zi-ib-ma*
S.k. TÚG[?] *ku-a-ú-tim là a-bi-a*[?]
a-na KÙ.BABBAR *ša li-bi*$_4$*-kà*[?]
ší-be-e a-na Ha-ru-mì-e-em
àš-tap-ra-am

Tercüme:

1-2 İkūppī-Aššur'a söyle, İnib-İštar şöyle söylüyor:

3-4 Niçin sen bana yazdın ve şöyle söyledin:

5-10 "İliya'nın sana getireceği kumaşların karşılığı olan gümüşü bana gönder ve (böylelikle) Şehir'e gideyim, Şehir'in ve beyimin gözünü göreyim … olmasın.

11-16 Sana ait gümüşü, ayrıca (fazladan) gümüşü sana göndereyim. (Fakat) … gümüş için kesinlikle babam Şehir'de duymasın.

17-21 (Çünkü) O (=babam) şöyle söyledi: '(sanki) babammış gibi Şehir'e gitmek için ve diğer bedel/ödeme için (gümüş) verip duruyorsun.

22 Sana herhangi bir miktar gümüş göndermeyeceğim.'"

23-24 Çalışanını bana gönder ve senin kumaşlarını satsın.

24-25 Ben kendi kumaşlarımı bırakmayacağım.

26 Kumaş senindir, babamın değil.

27-29 Sana ait gümüş için şahitleri Harumī'um'a gönderdim.

Açıklamalar:

9-10) *ēn* Tanrı/Şahıs Adı *amāru* "birinin/bir tanrının gözünü görmek", Kültepe tabletlerinde geçen ve "ziyaret etmek, buluşmak" anlamında kullanılan bir tabirdir. Şahıs adlarıyla kullanılmadığı yerlerde genellikle tanrı Aššur ile birlikte geçmektedir.[13] İlk defa *Ālum* ile birlikte burada

[13] Veenhof, Klass, R. The Family God in Old Babylonian and Especially in Old Assyrian Sources, Revue d'Assyriologie et d'archéologie orientale, 112 (2018), 72; Kouwenberg,

görünmektedir. İkūppī-Aššur'un "beyim" ifadesiyle kastettiği kişi kendi babası olmalıdır.

10) *e* IZ-*ma*: Olumsuz istek kipinde çekilmiş olan fiilin sözlüklerde yer alan herhangi bir fiil ile ilişkisi kurulamamış ve benzer bir geçişe de rastlanmamıştır. Metnin akışına uygun olarak "sorun/problem olmasın/çıkmasın" gibi bir anlam beklenebilir.

28) *Ha-ru-mì-e-em*: *Ha-dí-e-em* (AKT III 2:17), *Kà-pí-e-em=Kapī'um* (JCS 14, 14: 13), *Šu-e-em* (TC III 20: 15) şeklinde yazılan genetif haldeki özel isimlerle benzerliği dikkate alınarak şahıs adı olarak değerlendirilmiştir ve ilk defa burada geçmektedir.

Kt 90/k 439

Aššur-mālik ve Mannum-balum-Aššur tarafından İkūppī-Aššur'a yazılan mektup Anina'nın oğlu Aššur-mālik'in ölüm haberini ve sonrasında cereyan eden hukuki süreç hakkındaki gelişmeleri içermektedir.

		a-na I-ku-pí-A-šùr	
		qí-bi-ma um-ma A-šùr-ma-lik	
		ù Ma-nu-ba-lúm-A-šùr-ma	
		lá li-bi DINGIR-*ma*	
	5	*A-šùr-ma-lik* DUMU *A-ni-na*	
		*me-*et ki-ma ku-a-tí*	*Met.: *at*
		kà-ra-am ni-im-hu-ur-ma	
		MAŠKIM *ni-hu-*uz-ma*	*Met.: *iz*
		Ma-nu-ba-lúm-A-šùr a-na	
	10	*Wa-ah-šu-ša-na*	
		a-na lu-qú-tí-šu ú	
		a-ma-tí-im iš-tí	
K.		MAŠKIM *i-ta-lá-ak*[!]	
Ay.		*a-ma-kam* / *ma-lá-kà*	
	15	*Ma-nu-ba-lúm-A-šùr*	
		iš-tù Wa-ah-šu-ša-na	
		i-tù-ra-ma	
		ma-lá té-er-tú-šu->ú<	

N.J.C. *A Grammar of Old Assyrian*, Brill, Leiden/Boston, (2018), s. 187. Larsen, Larsen, Mogens Trolle, *Ancient Kanesh: A Merchant Colony in Bronze Age Anatolia*, Cambridge University Press, (2015), 209-210.

i-ṣa-bu-ut ú Za-ku-za
20 *ni-ša-pá-ra-kum*

Tercüme:

1 İkūppī-Aššur'a söyle
2-3 Aššur-mālik ve Mannum-balum-Aššur şöyle söylüyor:
4-6 Maalesef Anina'nın oğlu Aššur-mālik öldü.
6-8 Senin yerine kārum'a başvurduk ve bir avukat tuttuk.
9-13 Mannum-balum-Aššur Wahšušana'ya kendi ticari malları ve kadın köleler için avukatla gitti.
14 Gerisi sana kalmış.
15-20 Mannum-balum-Aššur Wahšušana'dan döndü ve onun haberine göre yakalayacak ve Zakuza'yı sana göndereceğiz.

Açıklama:

4) *lā libbi ilimma* "ne yazık ki, maalesef" karşılığındaki deyim olumsuz bir haber iletilirken kullanılmaktadır. Metinde Anina'nın oğlu Aššur-mālik'in ölüm haberi yine bu ifadenin arkasından bildirilmiştir.[14] Anina'nın oğlu Aššur-mālik yayınlanmış metinler içerisinde geçmemiştir. AKT I, 11: 26-27 ve KT V, 53: 28'de ölüm haberi verilen Aššur-mālik ile buradaki şahsın aynı kişi olup olmadığı, baba adı ve tarihleme bulunmadığından tespit edilememektedir.

[14] İfadenin ölüm haberi verilirken kullanıldığı diğer metinler şunlardır: AKT I, 11: 26-27; KUG 35: 8; CCT III, 21a: 14-15; CCT IV, 24b-25-a: 4-5; OIP 27, 57: 5-6; Kt h/k 20: 25; TC 3, 34: 4-5; 91/k, 365: 5-6; 94/k 747 (KT VI-a 209): 5-6; 94/k 916: 3-4 (KT VI-a 208); Kt c/k 445: 12-13 =OACT 348: 12-13; KT V, 53: 28.

İsim Listesi (Kt. 90/k 429-523)

Yayınlanan metinlerde geçen şahıs adları asteriks (*) ile işaretlenmiştir.

İsim	Satır (Kt. 90/k)
Abubu	454:2 // 458:6 Puzur-Aššur'un oğlu
Adaya	484: 3 …da'nın babası
Agua	501: 25
Alulaya	462: 16
Amria	443: 20
Amurra	438: 2-3, 13-14 Enna-Aššur'un babası
Amur-İštar	501: 1
Aninaya*	439:5 Aššur-mālik'in babası // 454:8 Watrum'un oğlu // 457:5
Asānum	502:4, 12
Aššur-bāni	434:18, 21, 26 // 435: 16 // 443:3
Aššur-bēl-awātim	505:5 Šū-Kūbum'un babası
Aššur-bēl-lamassī	440:11
Aššur-emūqī	487:2
Aššur-imittī	482:5, 16
Aššur-mālik*	433:2 // 434:1 // 435:18 //436: 31, 33 // 439:2, 5 Aninaya'nın oğlu // 443:13 // 451:7 // 453:22 Kurara'nın oğlu // 458:5 // 468:1 // 475:3 // 482:2
Aššur-nīšu	453:19 İlī-ellatti'nin oğlu 453:27
Aššur-rēsī	435:15 // 443:2
Aššur-šamšī	501:20
Aššur-ṭāb	453:20 Zuba'nın oğlu // 454:10 İdī-Aššur'un babası
Aššur-taklāku	444:2, 5 Šalim-ahum'un babası
Atata	452:12 Mannum-balum-Aššur'un oğlu
Ātanah	438: 17
Azupia	436:2
Azuna	448:2, 8, 19
Dadāniā	506: 8
Enna-Anum	433:4
Enna-Aššur	441:3 438: 2-3, 13-14 Amurra'nın oğlu, 469: 7
Enna-Suen	440: 21
Haluba	503: 1, 8, 12, 16, 24

Hananārum	448: 20
Harumī'um*	437: 28
Hanumma	502:1, 7, 15
Hašui	449:2
İdia	434:16, 21, 26
İdī-Aššur	454:10 Aššur-ṭāb'ın oğlu // 523:2
İdī-Kūbum	457:2 // 500:2 Pilah-…'ın babası
İkūppīya	440:1 // 442:4 // 502:1
İkūppī-Aššur*	433:1 // 434:1 // 435:1 / 436:1 // 437:1 // 439:1 // 441:1 // 443:1 // 444:1 // 449:1 // 453:18 İliya'nın oğlu // 453:28 // 454:1 // 457:1 // 458:2 // 467:1 // 473:2 // 475:2 // 478:1,6 // 482:1 // 523:1
İliya*	435:8, 11, 12 // 437:5 //444:13 Puzur-Aššur'un oğlu // 451:3 // 453: 18 İkūppī-Aššur'un babası // 457:5 // 476:7, 9, 23, 28 // 477:8 Šū-Suen'in babası
İlī-ālum	473:7 …'nın babası
İli-mālik	450: 12
İli-imittī	438: 15
İnnāya	454: 4 Puzur-Aššur'un babası // 505:1
İnib-İštar*	437:2 // 475:1
İssu-arik	454:7 Šū-Bēlum'un oğlu
İštar-	461:4'
İšuhum	452:8
Kalumaya	449:7
Karašuna	464:3
Kurama	435:2
Kurara	452:15 Šū-İšhara'nın babası
Kuzāri	505:3
Laršanabi	456: 4'
Mannu-kī-Aššur	502:18 Šamaš-tab'ın babası
Mannum-balum-Aššur*	439:3, 9, 15 // 443: 5, 12 // 451:11 // 452:13 Atata'nın babası 474:3
Peruwa?	503: 26
Pilah-…	500:1 İdi-Kubum'un oğlu
Puzur-Aššur	440:2 // 444:6 Šū-İštar'ın babası // 454:4 İnnāya'nın oğlu // 458:6 Abubu'nun babası // 478:2 A…'nın oğlu // 490 Šu-…'nun oğlu // 505:2
Puzur-İštar	500:11 // 502:16

Šadahšu	469:3
Šahašra	503: 27
Šukuppīa	500: 1, 3
Šalim-ahum	444:4 Aššur-taklāku'nun oğlu
Šalim-Aššur	444:11
Šalma-Aššur	523:4
Šammāya	482:3
Šamaš-abia	444:13 …nın babası
Šamaš-ṭāb	502:17 Mannu-kī-Aššur'un oğlu
Šū-Anum	454: 12, 13 // 505: 2
Šū-Aššur	449:3
Šū-Bēlum	454:8 İssu-arik'in babası // 472:2
Šū-Dagan	454:24
Šū-Enlil	473:1 // 476:3, 14 // 478:3
Šū-İšhara	452:14 Kurara'nın oğlu
Šū-İštar	433:2 // 441:12 / 444:6 Puzur-Aššur'un oğlu // 462:2 // 502:16 …kin'in oğlu
Šū-Kūbum	505:5 Aššur-bēl-awātim'in oğlu
Šukupiya	500:1, 3
Šuppiahšu	503: 26
Šū-Suen	442:3 Puzur-Anna'nın oğlu // 454:2 // 458:1 // 461:5 // 477:7 İliya'nın oğlu // 501:2
Taya	475:5
Watrum	454:9 Aninaya'nın babası
Zakuza*	439:19
Zuba	453:24 Aššur-ṭāb'ın babası

KAYNAKÇA

Balkan, Kemal. *Mama Kralı Anum-Hirbi 'nin Kaniş Kralı Warşama'ya Gönderdiği Mektup,* TTKY, VII. Seri No. 31 Ankara, 1957.

Çeçen, Salih ve Kahya, Ö. "Kutsal Nesneler: Kült Eşyalarının Listelendiği Bir Kültepe Tableti (Kt 90/k 504)", *Prof. Dr. Sebahattin Bayram Armağanı: Eskiçağ Tarihi Yazıları*, Eds. Kılıç, Y., Kuzuoğlu, R., Akkuş-Mutlu, S., Kahya, Ö, Çizgi Kitabevi, (2023), 93-104.

Gökçek, L. Gürkan. "Çivi Yazılı Tabletlere Göre Eski Anadolu'da Vergi Uygulamaları ve Kaçakçılık (M.Ö. ± 1975-1750)", Akademik Bakış, 2/4, 2009, 147-155.

Hertel, T. "The Lower Town of Kültepe: Urban Layout and Population", in: L. Atici – F. Kulakoğlu – G. Barjamovic – A. Fairbairn (eds), *Current Research at Kültepe/Kanesh. An Interdisciplinary and Integrative Approach to Trade Networks*, *Internationalism, and Identity*, JCS Suppl. 4, 25–54.

Larsen, Mogens Trolle. *Ancient Kanesh: A Merchant Colony in Bronze Age Anatolia*, Cambridge University Press, 2015.

Michel, Cecile. *Old Assyrian bibliography of cuneiform texts, bullae, seals and the results of the excavations at Aššur, Kültepe/Kaniš, Acemhöyük, Alişar and Boğazköy*. Leiden: Nederlands Instituut voor het Nabije Oosten, 2003

Kouwenberg, N.J.C. *A Grammar of Old Assyrian*, Brill, Leiden/Boston 2018.

Veenhof, Klass, R. "The Family God in Old Babylonian and Especially in Old Assyrian Sources", *Revue d'Assyriologie et d'archéologie orientale*, 112 (2018), s. 49-90.

KISALTMALAR

AKT I	E. Bilgiç, H. Sever, C. Günbattı, S. Bayram, *Ankara Kültepe Tabletleri 1*, TTKY VI - 33, Ankara 1990.
AKT III	*Ankaraner Kültepe Texte III*, E. Bilgiç – C. Günbattı, FAOS Beiheft 3, Stuttgart 1995.
BIN 4	Clay, A. T., *Letters and Transactions from Cappodocia,* Babylonian Inscriptions in the Collection of James B. Nies IV, Yale 1927.
CAD	The Chicago Assyrian Dictionary
CCT I-VI	Cuneiform Texts From Cappadocian Tablets in the British Museum, London
ICK 4 (Prag I)	K. Hecker - G. Kryszat- L. Matouš, Kappadokische Keilschrifttafeln aus den Sammlungen der Karlsunversität Prag I, Prag 1998.
KT V	The Archive of Kuliya, son of Ali-abum (Kt. 92/k 188-263), Külltepe Tabletleri V, TTKY VI. Dizi, Sa. 33c, Ankara 2010.

KT VI-a	M. T. Larsen, *Kültepe Tabletleri VI-a, The Archive of the Šalim-Aššur Family Volume 1: The First Two Generations*, TTKY, Ankara 2010.
KT VI-e	M. T. Larsen*, Kültepe Tabletleri VI-e, The Archive of the Šalim-Aššur Family, Volume 5: Anonymous Texts and Fragments*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara
KTH	J. Lewy, *Die Kültepe-Text aus der Sammlung Frida Hahn*, Berlin, 1930.
KUG	Karl Hecker, *Die Keilschrifttexte der Universitätsbibliothek Giessen*, Berichte und Arbeiten aus der Universitäts-bibliotheker Giessen 9, Giessen: Universitätsbibliothek, 1966.
OACT	J.G. Dercksen, The Old Assyrian Copper Trade in Anatolia, Leiden 1996
OIP 27	Gelb, I., *Inscriptions from Alishar and Vicinity*, Oriental Institute Publications (OIP) 27, Chicago 1935.
TC 1-3	*Tablettes cappadocienes du Louvre*
TPAK 1	Michel, Cecile –Garelli, Paul. *Tablettes paléo-assyriennes de Kültepe, 1 (Kt 90/k*), Paris 1997.

Kt. 90/k 432

Önyüz

Alt Kenar

Arkayüz

Üst Kenar

Kt. 90/k 437

Önyüz

Alt Kenar

Arkayüz

Üst Kenar

Kt. 90/k 439

Önyüz

Alt Kenar

Arkayüz

